

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 filléért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10.489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10.948 sz.

II. Rákóczi Ferencz.

Kétszáz esztendővel ezelőtt, 1703. május 11-én adták tudtára a kuruczoknak Huszt város piacán Rákóczi üzenetét, hogy újból szabad a magyar, a sziv ismét hangosabban doboghat, a gondolat fennen szárnyalhat, a nagy szabadsághős, a hazáját csodás imádattal, önzetlen szeretettel körülövező kurucz vezér, II. Rákóczi Ferencz letördelte az idegen bilincseket, a béklyók alól felszabadította véreit, a jármot összetaposta, az igát lehányta és kiküzdötte, szerte harsogta a mindennél szebb, éltetőbb, szentebb szabadságot.

A hálás utókor a nemzet e nagy fiának emlékezetét ünnepelte országszerte, nagyszabású ünnepek keretében. Különös fényvel és méltóan a nagy ember emlékéhez ülték meg a fővárosban Rákóczi Ferencz szabadságharcának kétszázadik évfordulóját.

A vezető szerep a főiskolák ifjúságának jutott, a mely fiatalos lelkesedéssel, hazafiui hévvel és tuláradó szeretettel róttá le kegyeletét e szép napon. Csatlakoztak az ifjúsághoz az országos képviselők, az egyetemek rektorai, tanárai, részt kértek az ünneptől nemkülönböztetve színművészetünk elsőrendű erői, tetemesen emelvén, hathatósan fokozván a Rákóczi ünnep fényét, pompáját.

És csatlakozott az ünneplőkhöz minden hazafias érzelmű magyar ember s áldozott néma hódolattal a felejtethetlen, nagy szabadsághős emlékének. Ott volt minden fenyvölt gondolkozásu, nemesen érző magyar és szive meg-megdobbant, hevesebben lüktetett arra a gondolatra, hogy nemzetünknek olyan fiat adott a magyarok Istene, mint II. Rákóczi Ferencz volt, ki kitörülhetlenül belevéste nevét nemcsak hazánk, de a világtörténelem lapjaira is, ama kevés számú, de halhatatlan emlékü hősök közé kerülvén, kik hazájukért készek voltak bármikor mindenüket feláldozni és kik szivőségükkel, bámulatos lelkesedésükkel, mély érzelmű ragaszkodással és mindent felülmuló hazaszeretettel száz halál árán is kivívták a szabadságot, — hazájuk népének szabadságát.

A magyar történelem legfényesebb, legragyogóbb korszakai közé tartozik Rákóczinak felkelése a bécsi udvar ellen, mely a leigázott magyar nemzetet teljesen megakarta fosztani alkotmányos jogaitól. Hosszu időn át kedvezett neki a hadiszerecsere. Kis csapattal, alig 250 vitézzel kezdte meg a nagy harcot és győzelmet győzelem után aratott. De azután fordult a kocka. A „Pro libertates“ zászlója köré sereglett kuruczok kénytelenek voltak abbahagyni a harcot, a nyers erő, a tulnyomóan nagyobb számú labancz had megnyerte a dicstelen csatát.

A nagy kurucz vezér önkéntes száműzetésbe ment. Vitézei közül sokan, kik hiven követték a dicsőségben, most sem hagyták el. Azontul csak a Marmara partján reménykedtek, könyezve, epekedve kísérvén figyelemmel forrón szeretett édes hazájuk további sorsát. Hiába volt a nagy hős minden epekedése: a honfui vérrel áztatott ősi anyaföldet, nem látta meg többé soha.

Csak egy szavakba nem foglalt végrendelet maradt utána, melyet meg nem ért más, csak magyar lélek; szent ige gyanánt szól ez szivünkhöz, nagy és nemes kötelesség teljesítésére hiva fel bennünket.

El Rákóczi szelleme és élnek közöttünk eszméi! A nemzetnek féltékenyen kell őriznie ilyen hősök, nagy férfiak emlékezetét, az utókor az ilyen példákön buzdul, bátorodik, tanul igazi hazaszeretetet s ha újra szükségét érezne a haza elszánt, tetterős, edzett férfiakra, akkor „emlékezzünk régiek-ről“, a régiek vitézi, példaadó tetteire s hasson át bennünket a multak dicső emléke, lelkesítsen elődeink hatalmas, semmitől nem rettegő bátorsága és mutassuk meg, hogy méltóak vagyunk hozzájuk.

Rákóczi példája tündöklő fáklya, mely után egy tetterős, elszánt, hősies nemzet halad. Ez a fáklya dicsfényt áraszt a magyarságra, a melyet elhomályosítani, elhalványítani nem engedünk, hanem megvédünk, ha kell, életünk árán is!

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGYÁJA.

Szeles János.

(2. fojyt.)

S valamint hiába hányják a „borsót a falra“, ugy az a leány sem hajlik adományodra s édesgető szavaidra. „Minden kelleitlen, ha az sziv kedvetlen“.

„Szeretnek senki nem mutathat utat,
Mert igen szép sokszor szeret igen rutat;
Kihez van hajlandósága
Nincs annak alacsonyága,
Örvend mindenében, a ki van kedvében.
A szeretet után azért vigyázva járj,
Láss által jó mindent és az üdőtől várj.
Hidj, de jól meglásd, hogy kinek,
Titkod ki ne add senkinek,
Meit friss vizre visznek, de szomjan eresztnek.“

S z a t i r á i közül felemlitendők az „Alagyá“ról írott, melyről később lesz szó, s „Az halálnak minden halandó rendekhez és minden halálra menő rendeknek végső szavai“ című, tulajdonképen párbeszédekbe álló költeménye, melyet a halál a papokkal, katonákkal, urakkal, jobbágyokkal, a „házas rend“-el stb. folytat. Ezen kissé hosszadalmas dialogus főleg a hatalom és jog birtokosai ellen irányul, kik a mellett, hogy féltékenyen őrzik kiváltságait, egyuttal egymás között is megtartják a prioritást. Azért mondja a papi rend:

„Halni megyünk, nincsen semmi tekintetünk,
Canon erejével nem menekedhetünk,
Az laikusokkal egybe kevertetünk,
Átkot az halálra még sem hirdethetnk“.

Az uralkodó rend is megemlíti, hogy a halál „jobbágyokkal összeve hányja királyokat“, mig viszont a „nyomorék rend“-nek az az egy vigasztalása van, hogy „császárral, királylyal együtt lé-

szen részünk“. Az a legnagyobb hiba, hogy feledjük halandó voltunkat, ritkán jut eszünkbe, hogy

„... mikor a világ kezdetett,
Még másolhatatlan oly törvény tétetett,
A kit senki el nem kerül s kerülhetett:
Hogy minden meghaljon, a ki született.“

A halálban van tehát az igazi egyenlőség!

„Papok, uralkodók, urak táborokkal,
Polgárok, nyomoruk, lakodalmassokkal,
Vallások, házások sok minden másokkal,“

— „a haláltól ki nem választatik, hanem mind egyaránt halomban vágatik“. — Inkább tanító irányu. „Az esztendőnek tizenkét hónapja“, melyben oktatásokat ad mihez tartás végett; hangoztatja a takarékos életmódot, a beosztott gazdálkodást. Mert akkor

„Ha jó köntösöd van, nem félsz a hidegtől,
Kenyered, költséged s borod a szűkségtől,
Szives jó barátid között ellenségtől,
Igy vigan bucsuzhatsz el az esztendődtől“.

Epikai költeményei közül az „Arkimel“ csak töredékben maradt fenn; mint Szeles írja: „több részét ennek elvesztettem, mely káromat soha el nem felejtettem“. Tárgya, mely az ó-korból van merítve, röviden a következő:

Egy Adumár nevű vadász néhányad magával egy nagy területet foglalt el, melyet Adumariának nevezett el; itt éltek s uralkodtak utódai

„... oly nagy kegyességgel,
Tartották a népet, oly nagy egyességgel,
Hogy Saturnus alatt lévő békességet
Nem cserélné senki ilyen csendességgel.“

Egyik uralkodó Kalimut, ki országát hódító hadjárataival nagygyá és hatalmassá tette, szenvedélyes vadász volt; egy alkalommal vadászat közben az erdőben eltévedve összeakadt egy vadkannal,

„Kinek is ő mindjárt ellentáll utjának,
S serényen nyilat tesz felvont kézijába“.

A vadat azonban csak megsebesítette, mely dühösen rontott a védtelen királyra; ez hirtelen kardot ránt, de az szerencsétlenségére egy ágban megakadt. A válságos helyzetből a király most futással próbált kimenekülni.

„Mégfutamik, szégyen volt légyen is ámbár,
Jól is fut s serényen árkokot meg nem mér,
Egyenes utat tart, ide s tova nem tér“.

A sok fa, bokor s árok miatt a vadkan nem érthette be Kalimutot; mikor azonban egy sikmezőre jutott, azt hitte, hogy utolsó órája ütött. Kimerülve a fáradtságtól, megbénítva a halál félelmétől, már várta a borzasztó pillanatot, midőn egy, a közelben levő ifju megmentette, megölvén a fenevadat. A király gyűrűjével ajándékozta meg életét megmentőjét s meghagyta neki, hogy varakozzék e helyt mindaddig, míg ő fölkeresi embereit; akkor majd magával fogja vinni s méltó jutalomban részesíti. Arkimel, az ifju, a ki a vadászbán nem ismerte fel a királyt, ott is maradt, míg Kalimut felkereste hivat, kik aggódva eltűnésén, már mindenfelé kutatták s kiknek meg elmondta, hogy mily veszedelemből mentette meg őt egy derek ifju; egyuttal azonnal embereket küldött érte a megjelölt helyre.

Arkimel ezalatt türelmesen varakozott s midőn a vadász eltávozása után rövid időre valóban egy kis csapat vette őt körül, azt hitte, hogy ezek a vadász megbizásából keresték fel; készségesen követte tehát azokat, bár csodálkozott, hogy ezek „mindjárt szijat nyakába vetének“. Pedig Arkimel csalódott; a lovasok Bágol istenség szolgái voltak, kik az isten nemsokára bekövetkező ünnepén fel akarták áldozni s most sietve vitték egy várba, hol minden jóval ellátták ugyan, de fogságban

A székely fürdők érdekében.

A székely kérdés sikeres megoldásához, a székely és magyarországi nép közötti érintkezés állandósítása vezethet. Ott a hiba, hogy a két ország rész lakossága évszázadokon át idegen maradt egymással szemben.

A közlekedési viszonyok újabb átalakulása sem javított a helyzeten. A ki ma Erdélyt keresztül utazza, nem magyarnak látja ezt az országrészt, mert a főközlekedési út végig Erdélyen idegen ajku népektől lakott és valljuk meg, egyhangú vidékeken fut keresztül. Idegen országbeli utas föl is jegyzi ezt a mi rovásunkra.

A székely társaságok most utat akarnak törni az erdélyi részek magyar vidékein, megakarják nyitni a szépségekben, természeti kincsekben pazarul gazdag tájainkat, hogy lássák és élvezzék és vonzódnak ide. Valószínűleg ezzel siettetni fogják a székelyföldi vasúthálózat kiépítését is.

Fürdőink régóta várják a forgalom fellendülését, mert ma nem részesülnek méltó felkarolásban. Pár évtizeddel ezelőtt Románia ur társasága népesítette be nyarankint a határszéli székely fürdőket. Románia azonban újabb maga teremtett gyógy- és üdülő helyeket, olyanokat, melyek a külső fény és kényelem tekintetében messze túlszárnyalják a mieinket.

Az idegen gazdag vendégeink e miatt csaknem teljesen kimaradtak. E veszteség mindeddig nem pótolható, a székely fürdőket a Királyhágón túlról nem látogatják; nem, különösen az előkelő társadalom. Romániában az ur osztály hazafias kötelességévé tették a hazai fürdők látogatását, ott az uralkodó család tagjai, hercegek, előkelő bojár családok, miniszterek, tábornokok stb. építkeznek és nyaralnak román fürdőkben. A mi részünkön levő gyógyhatásban jobb, természeti szépségekben gazdagabb fürdőinkben a közélet előkelőségei nem láthatók. Nemhogy uralkodó házbéli vendégek, de magyar miniszter sem méltatta bár meglátogatására a székely fürdőket.

Dúsgazdag magyar magnásaink, főpapjaink egyike sem nyaral soha székely fürdőn. Nem látni soha itt magasabb rangú katonaisztet. Országos nevű politikusaink, tudósaink, költőink, művészeink, művésznőink közül sem néz erre soha senki. A kik fényt adnának a fürdőző társaságnak s vonzanák személyes jelenlétükkel a vendégeket s emelnék a fürdő hírnevét, azok nincsenek itt.

tartották. Mikor tehát Kalimut emberei a megjelölt helyre érkeztek, ott senkit sem találtak.

„Visszamennek tehát ismét egyenesen,
Kiket, hogy Kalimut lát jönni üressen,
Szomorodik rajta s bánja is szívesen
S feddi őket jártak, hogy késedelmesen.

Nagyon bántotta a királyt, hogy ígéretét nem tudta beváltani s azért másnap

..... a postákat utra indíttatja,
Az egész országot gyorsan bejárátja,
Pecsétes levelét kapukra aggatja.
Ki elé keríti, sok jókkal biztatja.

De eredmény nélkül. Arkimelt nem tudják megtalálni. Nemsokára ezután Bresilla, a király leánya, ki különben Bágol főpapnője volt, alkalomadtán bement a templomba

Látni, készítettnek minemű munkával,
Az eszközök, hogy ne legyenek hibával,

mert közelgett a nagy áldozatnak napja.

Dolgait végezvén, visszatérésében
Arkimel fogháza alatt elmentében,
Hárfalást hall, a kin megindul szívében.

A királyleány megkérdezte kíséretétől, hogy ki hárfázik, kik erre azt felelték, hogy egy ifju, kit csak a minap hoztak ide, Bresilla látni óhajtván, maga elé bocsáttatá, de

..... hogy előbbszerte tekinté szemében,
Egy látatlan nyiltól sebhédét szívében,
Mely miatt majd hogy nem változék színében.

Érzelmét azonban titkolja s még meghitt „öreg asszonyá“-nak, Arsenának sem árulja el, de a ki sejtí a valót s csakhamar meg is győződött arról. Azért rávette Bresillát, hogy mindenkélt halasztassa el az áldozat napját bizonyos ürügyek alatt s addig majd csak kieszelnek valami módot Arkimel kiszabadítására. Ugy is történt; az áldozás elmaradt s most Bresilla és Arsena hozzáfognak a kiszabadítás munkájához.

Eddig tart a töredék; kár, hogy a vége elveszett, bár sejthetjük, hogy a történet jól fog végződni. Meséje különben is számtalan változatban ismeretes. Kétségkívül „Arkimel“ Szelesnek legjobb alkotása, szerkezetileg is egységes, bár sok lírai részlet fordul elő benne, — akár csak Gyöngyösinél. (Folyt. köv.)

Dr. Lukinich Imre.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Ezen az állapotban változtatni kell mindenáron, a Székelyföldnek értékességét a köztudatba átvinni, iránta a hazafiai kötelességérzetet felébreszteni, elsőrendű feladata kell legyen a székely társadalmi szervezetnek.

Bizonyosak vagyunk benne, hogy e mozgalommal kapcsolatosan más kérdések megoldására is nyílik alkalom. A mint sikerül az ország érdeklődését felkelteni s tovább megismertetni és megszerettetni Székelyföldünket, bizonyosan több gyakorlati és fogható eredményt fogunk tervszerű és következetes munkássággal elérni.

László Gyula.

A közigazgatási tanfolyamok. A jegyzők képesítéséről szóló törvénynek az az engedménye, hogy akiket a törvény életbeléptetésekor a közigazgatási pályán talált, azokat hat gimnáziumi osztályról szóló bizonyítvánnyal is fel lehet venni a közigazgatási tanfolyamra, ez évben lejárt. Ezentúl már csak érettségi bizonyítvánnyal s egy évi gyakorlattal lehet beiratkozni a közigazgatási tanfolyamokra, amelyeket az ország tiz nagyobb városában tartanak. A belügyminiszter úgy intézkedett, hogy azok, kik az egy évi praxist ki tudják mutatni, a tanév végén jelentkezni tartoznak, ha a következő tanévben valamelyik tanfolyam hallgatójává felvétetni akarják magukat. A belügyminisztériumban eddig 82 ifju jelentkezett a tiz tanfolyamra s minthogy a jelentkezési idő lejárt, több hallgatója nem lesz jövő évben a közigazgatási tanfolyamoknak. Egyedül a budapesti tanfolyamnak ez idén száznál több a hallgatója s a jövő évben a tiz tanfolyamnak nem lesz ennyi jegyzőjelöltje. Ezért tehát jövő évben a tanfolyamok számát le fogják szállítani s a jelentkezett hallgatókat négy-öt városban tartott közigazgatási tanfolyamon fogják felvenni.

Néhány szó a tápanyag visszapótlásáról.

Válságos idöket élünk, amelyek erős próbára teszik a gazda életrevalóságát, úgy, hogy igazi létéri küzdelem minden lépése. Természetünk korántsem állanak azon fokon, hogy a nyugati államokkal való versenyt felvehessük s sok, igen sok teendő vára mezőgazdákra, hogy ezen cél csak némiképp is megvalósítható legyen. E tekintetben legelső teendő, hogy a tápanyagpótlásról a lehető legokosabb módon gondoskodjunk, mert ha nem adjuk vissza a földnek azt, ami a földé, ha a kivont és a terményekben elszállított növényi tápanyagok visszapótlására kellő gondot nem fordítunk, akkor nincs okunk megütközni természetünk alacsony és elégtelen voltán. Földjeink ösereje és kitünő termőképessége már csak a mul'é, a forszirozott gabonatermelés, az elégtelen trágyázás és a minden okszerűséget nélkülözö vetésforgók — tönkretették azt.

A rendszeres 4-5 évenkénti trágyázási turnusok betartása eminens fontossággal bír, legalább is jó közepes trágyázás betartásával. Rendszeres vetésforgók beállítása szintén nagyfontosságú, ahol tekintetbe vétessék bár az egyes főbb kulturnövényeknek a talaj iránti maguktartása s úgy csoportosításának, amint azok igényes, vagy igénytelen volta megköveteli. Az egyes trágyázási segédesszközök: mint zöldtrágyázás, műtrágyafélék rendszeres alkalmazása szintén idöszzerű már, mert a kultura folytonos fejlődésével a közlekedési eszközök tökéletesebbülésével nyitva áll előttünk nemcsak egész Európa piacza, de terményeink több világrészben megfordulnak s így ha a fenti módon, mint műtrágyafélék alkalmazása által a tápanyagok visszapótlásáról nem gondoskodunk, a helyzet napról-napra tarthatatlanabbá válik.

Tekintetbe kell vennünk végül azt is, hogy hazánk bizony csak nyerstermelö állam s azon óriási mennyiségű nyersterményben levö növényi tápanyag, ami kivételre szorul, korántsem pótolható azzal a sokkal kevesebb, drágább és már a feldolgozás által is kisebb növényi tápanyagot tartalmazó tömeggel, ami mint behozatal szerepel.

Adjuk meg tehát a földnek, ami a földé, hogy dusan visszafizesse azt terményeinkben!...

Tan- és nevelésügy.

A téli felolvasó estéli összejövetelt a hét melyik napján tartjuk?

Örömmel és jólesö érzéssel olvastam a »Székely-Udvarhely«-böl, hogy csaknem minden községben olvasó-egyletté alakulnak úgy a felnöttek, mint az ifjak és e végett a hét valamelyik napjának estéjén összejövetelt tartanak.

Igazán dicséretreméltó a községeknek ezen egymással való versenye, melyet közbe-közbe egy-egy élvezetes, gyönyörködtető és vidámító műsoros táncmulatsággal tesznek úgy anyagiilag, mint erkölcsileg emlékeztessék.

Azonban minden jó igyekezet mellett is igen sok helyen nincs meg a kellö látogatása, sem a kellö erkölcsi és anyagi haszna az ilyen összejöveteleknek. Magam is már 13-ik éve, hogy mint egyik zászlóvivöje buzgólkodom és munkálkodom, hogy a zászlót az ellenség várfalára kitűzhessük és a várat bevehessük, de mind ez évig nem sikerült. De ami eddig nem volt lehetősége, azt a 13-ik év meghozta holott a közmondás a 13-as számot szerencsétlennek tartja. Én meg éppen szerencsésnek mondhatom a jelen esetben.

És miatha hallanám a kíváncsiak kérdezősködését! Vajjon mi okozhatta azt a ritka nagy szerencsét?

Semmi egyéb, mint az idönek helyes megválasztása, melyben az összejövetelt tartjuk.

S melyik lehet az a legalkalmasabb idö a hét napjaiböl?

A szombaton este, mert ekkor nincsen fonó vagy kórus s az asszonyok és leányok is részt vehetnek az összejöveteleinkben. S ha már a nők ott vannak, bizony a férfiak és legények sem maradnak el. (Zárójel közt legyen mondva, így gyakorolják ezt az urak is a köfökekben, stb.) Épen ezért annyira népes mindig a felolvasó összejövetelünk, hogy ember-ember hátán van, pedig az iskolatermünk meglehetősen nagy. A népesség 100 és 200 között váltakozik. A gyülekezet szemében csak úgy ragyog az örömköny csillogása, hogy a papjait, tanítóit és jegyzöit, egyházi és községi előljáróit maga előtt szép békességes egyetértésben látja a közjö munkálására és elébbre vitelében.

Igazán betelt — hála legyen az Istennek! — az apostol e mondása: »Valának egyenlö akarattal.« Szép és magasztos cselekedete ez az utódoknak, hogy követik az öseik példáját.

Az elődök — unitáriusok és reformátusok — egyenlö akarattal másodizben építették közösen egy templomot az egy igaz Isten dicsőségére és mind a mai napig buzgón látogatják; épen így közös erővel az utódok felépítették a muzsák templomát (egy diszes iskolát), hová békességes együttérzéssel hetenkint kétszer, u. m.: kedden és szombaton este összegyülekeznek lelkük és szívük mivélése végett. Ezenkívül minden vasárnap délután 1—2-ig könyvkiosztás van az egyesített ifjusági és »Emke«-könyvtárböl.

Az érdeklödök kedvéért ide írom azt is, hogy mit és milyen sorrendben vettünk.

Vegyük rendre! Kedden vannak: férfiak, legények és gyermekek, még iskolások is. Mert ám tudni kell azt, »hogy a szalonna is megmaradjon, s mégis a káposzta zsiros legyen«, — az nem lehetséges. Ha az aaya fonní megy, az apának kell ügyelni a gyermekekre. Az apa pedig vagy otthon ül a gyermekekkel, vagy pedig a felolvasó estére jön, s akkor hozza azokat is magával. Nös! nálunk az apák így tesznek és jól teszik, mert a gyermekeik legalább jöt hallanak, s ök is kényszerítve vannak, hogy a gyermekeik előtt csakis épületes dolgokról beszéljenek.

A tárgysorozat menete ez:

1. Éneklés: Zsoltár.
2. Felolvasás: A történelemböl.
3. Éneklés. Unitárinis ének, a dicséreték közül.

4. Felolvasás: A gazdaság köréböl.

5. Éneklés; Református ének a dicséreték közül.

6. Felolvasás: Vallásos és erkölcsös elbeszélések.

7. Szaválás: Mindkét nemü ifjuság által.

8. Éneklés: Hazafias dalok.

Épen ilyen a szombat esti tárgysorozat is, csupán csak annyi különbség van, hogy az 1. pont után ima következik, melyet felváltva tartanak idörendben az unitárius és református lelkészeink igazi áhitattal és Istenhez ragadó ihletességgel.

S hogy nem eredménytelenek a mi össze-
jöveteleink sem erkölcsileg, sem anyagilag, mu-
tatja az, hogy folyó évben is sikerült táncmulat-
ságot rendeztünk az »Emke« népkönyvtár javára,
mely 48 korona tiszta jövedelmet hozott s e
mellett a multság lefolyása is példányszerűnek
mondható; a mit főleg az erkölcsök nemesbülé-
sének lehet tulajdonítani.

Végül pedig fogadják legforróbb közö-
nünket mindazok, akik úgy anyagilag, mint díszes
megjelenésükkel a mi multságunkat széppé és
feledhetetlenné tették. Az Ur Isten áldja meg
mindnyájokat! Az »Emke« népkönyvtár nevében
köszönetét mondja

Kozma Miklós,

tanító, »Emke« könyvtáros.

Egyházi élet

Építünk Székelyudvarhelyen templomot. A
közművelődés oltárán Isten dicsőségére áldoz, ki
a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom
költségeihez járul. Az egyházközség előjárása
a következő kegyes adományokat vette és hálás
köszönettel nyugtázza. A bölöni takarékpénztár
371 sz. gyűjtőívén: Bölöni unitár. egyházközség
30 K, bölöni takarékpénztár 6 K, Lőfi Áron, Tana
János, Barabás Sándor 2—2 K, id. Tana János,
Sikó György, Nagy Tamásné, Kisgyörgy Tamás,
Grünfeld Mihály, id. Albert Lőrincz, ifj. Albert
Lőrincz 1—1 K, Gyenge Áron 40 f, együtt 50 K
40 f. Barabás Dénes gyógyszerész 189 sz. gyűjtő-
ívén: Barabás Dénes 3 K, olvashatatlan 1 K,
Szündt Tivadarné 60 f, Vajda Péter, Vigyázó
Elemér, Bun Lajos, Wertheim Zsiga, Szabó Ká-
roly, Killer Gyula 40—40 f, Hagmáty F., dr Both
Dénes 30—30 f, Vitkovics János, Hesz József
20—20 f, együtt 8 K. Ürmösi Kálmán 45. számú
gyűjtőívén: A szentgericezi unitár. egyházközség
20 K. Fekete Lajos 137 sz. gyűjtőívén: Fekete
Lajos 2 K, Fekete Zoltán 1 K, együtt 3 K. Varga
Ödön 203 sz. gyűjtőívén: Weinberger József,
Varga Ödön 1—1 K, Kocsis Jenő 50 f, Bugdoffi
Gerő, Sziber Endre 40—40 f, Lugossy György
20 f, együtt 3 K 50 f. Demeter Lőrincz unitár.
lelkész 62 sz. gyűjtőívén: Demeter Lőrincz 2 K,
Egyed Róza, Ince Dániel, György István és neje
1—1 K, Demeter Ágnes, Pálffy Berta 50—50 f,
Sándor Mihály, Sánta Mózes, Palatka Zsigmond
felső, Sánta Mózes alsó, özv. Palatka Jánosné
20—20 f, Pipei Donát, György Sándor, Koncz
Mózes 10—10 f, begyűlt törökbuza árából 6 K
40 f, 52 fillér költség levonása után együtt 13 K
18 f. Az I—V. közlemény összege 1189 K 16
f. E közlemény összege 98 K 8 f. Összesen 1287
korona 24 fillér.

Különfélék.

— **Időjelzés** a meteorológiai intézet május
16-iki távirati jelentése szerint: Enyhe, semmi,
vagy kevés csapadék.

— **Pénzügyi kinevezések** A m. kir. pénzügy-
minisztérium Nagy Károly m. kir. állami
végrehajtót a helybeli kir. pénzügyigazgatóságtól
kir. adólistát nevezte ki a gyergyószentmiklósi
adóhivatalhoz és Booz Endre volt vármegyei
számgyakornokot az itteni pénzügyigazgatóság
mellé rendelt számvevőséghez pénzügyi szám-
tíztájt; Dobay Zoltán alszámvevőt pedig át-
helyezte a csikszeredai számvevőségi kirendeltséghez.

— **Esküvő.** Dr alsócsernátoni Vayda Zoltán
nyug. m. kir. honvéd-ezredorvos, alsócsernátoni
földbirtokos tegnap (szombaton) esküdött örök
hűséget patakfalvi Ferenczy Piroskának Patak-
falván.

— **Vármegyei közgyűlés.** Vármegyénk tör-
vényhatósági bizottságát a vármegye főispánjának
folyó évi 333 sz. rendelkezése alapján folyó évi
május hó 23-án d. e. 9 órára, a vármegyeház
disztermében kezdetét veendő rendkívüli köz-
gyűlésre hívta össze dr Damokos Andor alispán.
Tárgysorozaton kormányrendeletek, hivatalos elő-
terjesztések, községi ügyek és átiratok vannak;
végül pedig a kolozsvári Diák-asztal felügyelő-
bizottságának alapítványi hely létesítése iránti
kérvénye és dr Nagy Samu s társainak az iránti
indítványa, hogy »a képviselőházi el-
lenzék obstrukciója helytele-
nítettessék és Széll Kálmán mi-
niszterelnök, valamint a kormány
iránta törvényhatóság bizalma
kifejeztessék«.

— **A polgári önképző és segélyező-egyesület**
ma (vasárnap) d. u. 2 órakor kezdődőleg tartja
meg évi rendes közgyűlését, melyre ismételten
fölvívjuk a tagok és az egylet humanus ügye
iránt érdeklődő nagyközönség figyelmét.

— **Az E. M. K. E.** — mint már említettük —
folyó évi június 2-án d. e. 11 órakor tartja XIX.
évi rendes közgyűlését a vármegyeház disztermé-
ben Nagyenyedén. Az udvarhelymegyei és városi
fiókkör-elnöksége fölkéri a tagokat, hogy — az
idő rövidsége miatt — a közgyűlésre való jelent-
kezésüket közvetlenül Nagyenyre dr Varró
László polgármesterhez intézni szíveskedjenek. A
jelentkezés alkalmával közlendő: a) Kiván-e a
jelentkező elszállásolást és mely időre? magán-
háznál-e vagy szállodában? b) Mely vonattal vár-
ható megérkezése? És kiván-e kedvezményes
vasuti jegyet? c) Részt vesz-e a közebéden?
(Ebédjegy ára 5 korona, mely összeg május hó
25-ig a jelentkezéssel együtt előre beküldendő.)
d) Részt kíván-e venni valamely kirándulásban?
(A kirándulás programját — Marosújvárra, a
Pilsre és Toroczkóra — és költségeit a jelent-
kező társaságok szerint a rendező bizottság a
közgyűlés napján fogja megállapítani.

— **Meghívó.** A székelyudvarhelyi Székely
Dalegylet tisztviselőit, pártoló és működő tagjait,
valamint az érdeklődőket f. év május hó 24-én
(vasárnap) délután 2 órakor a községi iskola
emeleti termében tartandó XVII. évi rendes köz-
gyűlésre tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgy-
sorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés.
3. Számvizsgáló biz. jelentése. 4. Tiszújítás. 5.
Indítványok.

— **Osztályvizsga.** A helybeli főreáliskola 20
tanulója közül 17-en tették le az osztályvizsgá-
latot, 3-at pedig javító vizsgálatra utasítottak.

— **Kéntelegek Besztercze-Naszód vármegyé-
ben.** A »Kelemen« havas vidékén — írja a
Magyar Pénzügy — Ragla és Románbudak köz-
ségek határában Pataky Viktor és Mezey Lajos
kutatójogának területén igen gazdag kéntelegeket
találtak, melyek kiaknázására Londonban rész-
vénytársaság alakult »Hungarian Sulphur Syndi-
cate« czég alatt. A telepek 1500—1700 méter-
nyire a tenger színe fölött, a Pietrosul-Kelemen
havas átlag 2000 m. magas főgerinczének lejtő-
jén fekszenek. A kéntisztító kohót vízire al-
kalmazva, a Dona és Tibu patakok egyesülésé-
nél tervezik. A nyerstermék igen gazdag, mintegy
30 százaléknyi kéntartalma és így a produkció
meglehetősen olcsó volna.

— **A helybeli m. kir. állami főreáliskolában**
f. hó 18-án, hétfőn kezdődnek meg az írásbeli
érettségi vizsgálatok. A szóbeli vizsgálatok már
június 2—3-án lesznek Kuncz Elek főigazgató
jelenlétében.

— **Adományok a muzeumnak.** Az udvar-
helyvármegyei muzeum-egyesület nevében kö-
szönetet mondok az alapítandó megyei muzeum
könyvtárának s pénz- és éremgyűjteményének
gyarapítására újabb befolyt következő ado-
mányokért. 1. A Székelyföldi közigazgatási és
közművelődési állapota. Irta Kozma Ferencz.
Ajándékozta Sándor Mózes, kir. tanácsos, nyug.
tanfelügyelő. 2. Bécs városának egyforintos bankó-
czédulája. Ajándékozta Végh Mózes tanítójelölt
Székelykeresztúron. 3. 27 darab régi pénz és
érem. Ajándékozta Pék János főreáliskolai tanu-
lól. 4. 7 darab régi pénz és érem. Ajándé-
kozta Phaffenhuber Oszkár főreáliskolai tanuló.
5. 4 darab régi pénz. Ajándékozta Solymossy
Lajos főreáliskolai tanuló. 6. 2 darab régi pénz.
Ajándékozta Dózsa Imre főreáliskolai tanuló.
Csehély Adolf, muzeumi igazgató.

— **Kenderáztatók létesítése.** Nagysolymosi
Koncz Ármán helybeli gyógyszerész, kir. és nagy-
galambfalvi, magyarosi és décsfalvi birtokos
figyelemre méltó és megszívlelésre érdemes köz-
érdekű ügyet tárgyzó kérvényt adott be vármeg-
yénk alispánjához. Tárgyilagos kérvényében el-
mondja szomorú és tényleg mai napig is
létező azon visszás helyzetet, hogy részben a
községi kenderáztató helyek hiánya miatt — ma-
holnap a kendernek még a magva is kiv sz. vár-
megyénk egyes vidékein. A törvény rendelkezé-
sét, — úgy mond — hogy folyó vízben kendert
áztatni, szigorú büntetés nélkül nem lehet, vár-
megyénk egész területén meglehetősen rigorozitá-
sal végrehajtották. Azonban az ennek enyhítéséül
szolgáló s a kendertermelés lehetőségét célzó
áztatók föllállításáról ugyanakkor
nem gondoskodtak — hasonló szigorúsággal. A
helyzet sürgős szanálását kéri, »hogy a harcsa
Bögözön felül is megélhessen és végképen ki ne
pusztuljon a Küküllő folyóból«.

— **A pápai tanítóképezde székelyföldi ki-
rándulása.** Mult számunkban is írtuk, hogy az
első székelyföldi kirándulást a pápai tanítóképző
3 tanára, 36 növendéke, 1 székely társasági tag,
összesen 40-en fogják megenni. Az utazás sor-
rendje a következő: Marosvásárhelyre érkeznek
május 21-én reggel 4 óra 17 perczkor. Indulnak
22-én reggel 5 órakor, a sóvárad vasuti állomásra
érkeznek d. e. 9 óra 30 perczkor. Innen gyalog
mennek Szovátára. Két podgyász szekér lesz
az állomásnál. Szovátára érkeznek 22-én d. e.
10 órakor, ott tartózkodnak d. u. 4 óráig. 12
órákor ebéd, kirándulások, fürdés. Indulnak pa-
rajdi szekerekkel d. u. 4 órakor. Parajdra érke-
nek 22-én d. u. 5 órakor. Vacsora, meghálás, a
sóbánya megtekintése (a parajdi Székely Társa-
ság d. u. 4 órára 10 szekeret küld Szovátára).
Indulnak Parajdról 23-án reggel 6 órakor 10
székelyudvarhelyi kocsival, mit a székelyudvar-
helyi Székely Társaság küld oda elejökbe. Ko-
rond fürdőre érkeznek 23-án reggel 7 órakor.
Reggelizés és fürdő megtekintése után tovább
utaznak. Utközben megnézik Szejke-fürdőt. Szé-
kelyudvarhelyre érkeznek 23-án délre. Ebéd, ne-
vezetességek megtekintése, vacsora, meghálás.
Indulnak másnap 24-én reggel 5 órakor 10
székelyudvarhelyi kocsival. Homoród fürdőre ér-
keznek 24-én reggel 7 órakor, reggelizés és a
fürdő megtekintése után tovább utaznak (Ha a
fürdőn nem lenne még vendéglős, akkor a reg-
gelizés Oláhfaluban lesz). Csikszeredába érkeznek
24-én d. u. 1 órakor. Tartózkodás másnap reg-
gelig. Ebéd, Csiksomlyó és a fürdők megtekin-
tése, vacsora, meghálás. Indulnak másnap 25-én
reggelizés után 8 óra 56 perczkor. Tusnád für-
dőre érkeznek d. e. 10 óra 29 perczkor. Ha szép
idő, megfürödnek. Ebéd után kirándulnak a Szent-
Anna-tóhoz Estere visszatérnek Tusnádra. Va-
csora, meghálás. Indulnak másnap 26-án reggel
4 óra 52 perczkor vasuton. Málnás fürdőre ér-
keznek reggel 5 óra 36 perczkor. Reggelizés után
megtekintik a fürdő telepet és a szénavgyárat.
Indulnak aznap d. e. 11 óra 12 perczkor vasuton.
Sepsiszentgyörgyre érkeznek 26-án déli 12 óra
5 perczkor. Ebéd után megtekintik a város neve-
zetességeit. Vacsora, meghálás. Másnap 27-én
reggelizés után 10 sepsiszentgyörgyi kocsival ki-
rándulnak Előpatak fürdőre. Délre visszaérkeznek
Sepsiszentgyörgyre. Indulnak ebéd után 12 óra
30 perczkor. Brassóba érkeznek 27-én d. u. 1
óra 51 perczkor. A közúti vasuton a városba
mennek és elszállásoltatnak. Ebéd után megnézik
a város nevezetességeit. Vacsora, meghálás. Más-
nap 28-án reggel felmennek a Czenk-hegyre. Délre
Hosszafaluba rándulnak a közúti vasuton és ott
ebédelnek. Megnézik a polgári iskolát, csángó és
román templomokat, egy pár csángó házat. Dél-
után visszajövet megnézik Noát. Hazautaznak
Brassóból aznap (28-án) este 7 óra 48 percz-
kor induló személyvonattal. A kirándulók ingyen
szállást kapnak. Fürdőkben egyszeri fürdésre in-
gyon jegyet kapnak. Fizetnek a reggeliért 30 fil-
lért, ebédért 1 koronát, vacsoráért 60 fillért. Kivána-
tos lenne, hogy ezen árak ahol lehet mérsékel-
tessenek. A szekereket Szovátától—Parajdig a
Székely Társaság fogadja. A kocsikról Parajdtól—
Székelyudvarhelyig és onnan Csikszeredáig a szé-
kelyudvarhelyi Székely Társaság gondoskodik. Az
Előpatakra való kirándulást a sepsiszentgyörgyi, a
Hosszafaluba való kirándulást a brassói Székely
Társaság rendezi. A kirándulókat kalauzolják Ma-
rosvásárhelytől—Szovátáig a marosvásárhelyi, Szov-
vátától—Parajdig a parajdi, Parajdtól—Székely-
udvarhelyig a székelyudvarhelyi, Székelyudvar-
helytől—Csikszeredáig szintén a székelyudvarhelyi,
Csikszeredától—Tusnád fürdőig a csikszeredai
Székely Társaságok; Tusnádtól—Szentanna tóhoz
és vissza a tusnádi fürdő-igazgatóság; Tusnádtól—
Sepsiszentgyörgyre és Előpatakra a sepsiszent-
györgyi, Sepsiszentgyörgytől—Brassóig szintén a
sepsiszentgyörgyi, Brassótól—Hosszafaluig és vissza
a brassói Székely Társaságok.

— **Elismerés közokmányoknak.** Vármegyénk
közokmánya fokról-fokra halad s a mai igények-
nek és hozzá fűzött várakozásunknak mind job-
ban megfelel. Ezt bizonyítják a meggyógyult há-
lás emberek, kiknek száma folyton növekedik.
Most közelebről is igen súlyos, azt mondhatni
életveszélyes betegségből gyógyult föl Ben-
edek Farkas, bibarcfalvi jómodu székely gazda,
a ki e helyen és általunk óhajt elismerő, hálás
köszönetet mondani a vármegyei közokmány érde-
mes orvosainak: Dr Imre h Domokos és dr
Egyed Balázs uraknak, a kik ezen derék szé-
kely gazdát visszaadták az életnek s úgy őt, mint
családját boldoggá tették. A pontos, lekiismeretes
és kötelességtudó, humanus orvosok leljük örömi-
ket népünk hálijában s osztatlan tiszteletében.

— **A szejké fürdő** ma (vasárnap) megnyílik. Este sikerültnek ígérkező majális lesz. A fürdőt maga a tulajdonos báró Orbán-család fogja kezelni s ez igen nagy garancia, hogy a közönség igényei minden tekintetben kielégítést nyernek.

— **Szakiskolánk egy derek növendéke** cs. és kir. baka-minőségben időzik városunkban. Kiss Domokos a neve és 1879. szeptember 25-én, székely földmiveseiktől Bögöz községben született. Szerény viszonyok között, sok megpróbáltatás volt osztályrésze s elemi iskolai oktatását is — szülői gyakorta lakásváltoztatása miatt — több községben nyerte. A székelyudvarhelyi m. kir. állami kő- és agyagipari szakiskola első növendékei közül való, akik 1897-ben végeztek s léptek ki az élet mezejére. Kiss Domokost az élet sorsa Kolozsvárra vezette, hol felesztlendeig egy kályhagyárbar, mint gypsz-forma készítő dolgozott. Itt kedvet kapott a még előtte alig ismert szobrászati pályához. 1898-ban fölutazott Budapestre, hol február 15-től egész 1899. október haváig küzködött, míg sok veszély után — nagybátyja segítségével és miniszteri engedély alapján — felvették az országos iparművészeti iskola első osztályába. Félév után tanárai biztatására letette a vizsgát, mely több jelentkező közül azon alkalommal, csak egyedül neki sikerült. Ez újabb ámbícióval töltötte el a szorgalmas székely fiut s a tanév sikeres befejezése után, látó-körének bővítése céljából Münchenbe töltötte a szünidőt. Lelkesedése folyton növekedett s a harmadik tanfolyam évében az országos iparművészeti iskolának 1901. szeptember havában rendezett kiállításán egy szabad idejében készített mellszoborral diszoklevelet nyert s majdnem ugyanakkor mozgalom indulván Kispesztén Kossuth Lajos nagyházánkfianak szoborműben való megörökítésére, több tervezetet készített és azokat a szoborbizottság nagy meglepéssel fogadta és kilitásba helyezte, hogy mihelyt a szükséges pénzösszeg egybegyűl, a szobor elkészítésével őt bízzák meg. Erre — ugyszólva — jogczimet nyújt a fiatal és tehetséges művésznek az a spontán megnyilatkozott lelkesedés is, mely a múlt év június havában a király koronázási évfordulójakor Kispesztén megnyilatkozott. Kiss ugyanis ő Felségének igen sikerült mellszobrát ajándékozta a kispesztői (felső) áll. iskolának, melyről a „Kispeszt-Szt-Lőrinczi Friss Ujság“ cz. napilap akkor a következőkben emlékezett meg: »Es most hála, országos hála illeti Kiss Domokos fiatal szobrász művész urat, ki királya iránti határtalan szeretetét, székely vérének nem csak ajkkal, de fiatal és erősödő szívének meleg hűségének azáltal is kifejezést adott, hogy áldozatok árán is a legalkotmányosabb királyunk mellszobrát művészi ámbícióval, a nap emelését tekintve szem előtt — művésziesen elkészítette és azt ezen iskolának ajándékozta.« A múlt évben tanulmányai felbeszakításával bevonult a 82-ik ezredhez hazája iránti kötelességeit leróni. Grünzweig ezredes humánus és dicséretre érdemes intézkedése folytán Kiss itt sem szünt meg munkálkodni, alkalmat nyert művészi hajlamainak kielégítésére. Beszterczéről áthelyezték városunkba, hol jelenleg az 1813. év október havában hősi halált halt székely fiuknak az itteni kaszárnyában közelebről elkészülő emléktábláján dolgozik, melyről annak idején bővebben fogunk megemlékezni.

— **A kanyaró városunkban** — a legerélyesebb intézkedések ellenére — folyton terjed. Erre enged következtetni azon körülmény is, hogy tegnap az eddigi 6 esetből fölgyógyult 3 helyett, 5 újabb betegedést jelentettek.

— **Kiválóan szép**, valódi chinai diszlegyezők gyönyörű kivitelekben, nagy választékban, olcsó árak mellett kaphatók e lap kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv- és papirkereskedése) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz.

— **Halálozás.** Szakács János helybeli borkereskedő életének 45-ik évében hosszas szenvedés után e hó 15-én jobblétre szenderült városunkban. Hült tetemét tegnap délután elszállították és holnap d. u. 2 órakor az ev. ref. vallás szertartása szerint helyezik örök nyugalomra Kézdivásárhelyt.

— **Az elemi iskolák** évről-évre vizsgálatai vármegyénk területén már megkezdődtek. A községek e hó 25-től és az államiak jövő hó 15-től kezdik meg vizsgálataikat.

— **Szelid-járásu viczinálisunk** a minap majd hogy bajba nem került; pedig torkaszakadtából füttyögetett. Egy ember utjában állott és sehogy sem akart a fütty-szóra hallgatni, hanem a legnagyobb lelki nyugalommal gyönyörködött a pályaszkolák Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemen könyvtár

udvar mellett folydogáló Nagy-Küküllő fodros hullámaiban. A dolog gyanussá vált s a csendesen sístergő vonat hirtelen megállott. Kitünt csakhamar, hogy az illető ember: id. Mihály János 85 éves helybeli lakos és hogy az öreg bácsi süketsége sokkal nagyobb, mint a mi viczinális vonatunk füttyülése...

— **Meteor Record** világhírű beszélőgépek, eredeti hengerek, Grammophonok, lemezek, ön működő (Automata) phonographok, phonograph alkatrészek eredeti **raktári árban** kaphatók a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatala (Betegh Pál könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedése) utján Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz.

— **Építkezések.** Városunk, ha az adott viszonyok mellett kissé lassan is, de folyton épül és szépül. Közelebről özv. Gál Jánosné és Szabados János a Kossuth utcába, Ferencz Rebeka pedig az V. kerületbe nyert hatósági engedélyt építkezésre.

— **Vizsgai íráslapok** igen finom papíron, csinos kiállításban, olcsó árak (100-a 90 fillér) mellett kaphatók a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz. a.

Iparügyek

A marosvásárhelyi ipariskola kibővítése. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a marosvásárhelyi m. kir. állami ipari szakiskola kibővítési munkálatai 41876 korona 34 fillér költségösszeg erejéig, részletezve: földmunka 493 K 18 f, kőműves és elhelyező munka 19704 K 84 f, cserepező munka 822 K 32 f, ácsmunka 3953 K 17 f, bádigos munka 1512 K 59 f, különféle munkák 5067 K 78 f, asztalos-, lakatos-, mázoló- és üveges munka 5340 K 59 f, szoba festő munka 455 K, villamos berendezés 885 K 51 f, vasmunka 3641 K 36 f, összesen 41876 K 34 f összeg erejéig engedélyeztetvén, a fentemlített munkálatok kivitelének biztosítása céljából az 1903. évi május hó 20 ik napjának délelőtti 10 óráján a marosvásárhelyi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás tartatik.

Kő- és agyagiparosok figyelmébe. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a székelyudvarhelyi m. kir. kő- és agyagipari szakiskolát f. évi július 30-án 4 agyagiparos és 6 kőiparos pályára képesített tanuló hagyja el, kik e szakmában segédül alkalmazhatók. Bővebb felvilágosítást ad a nevezett iskola igazgatósága.

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesülettől.

202 - 903. sz. m.

Értesítés.

A szüzugyába bejelentett üszök folyó hó 21-én (áldozó csütörtökön) hajtának fel a legelőre, a székelyudvarhelyi baromvásártéren reggel 8 órakor tartandó állatorvosi szemle, felvétel és felülvizsgálás után, miről az érdekeltek értesítettek.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az egyesülettől üszöket vásároltak és eddig a szüzugyába való bejelentés ügyében nem intézkedtek, hogy bejelentéseiket kötelezettségeik értelmében az egyesület titkáranál (Hlatky Miklósnál Székelyudvarhelyt) mielőbb tegyék meg.

Székelyudvarhely, 1903. május 15.

Az elnökség.

Milyen talajt igényel a komló?

A komló termelésére legalkalmasabb az emelkedett, dombos vidék, ahol olyan helyekkel rendelkezünk, melyek lehetőleg észak-keleti fekvéssel bírnak. Északi vagy déli fekvésű helyek feltétlenül mellőzendők, mivel az északi fekvés által ki van szolgáltatva az északi szeleknek, védelme nincs; déli fekvésben pedig talaja tulságos kiszáradásnak van kitéve. Legmegfelelőbb fekvést szolgáltat az észak-keleti irány még pedig azért, mert ezen irányban a legegyszerűsebb a hőmérséklet s mert itt biztosítva van ugy az északi szél kártételei, valamint a déli, délnyugati szelek szárító hatása ellen.

A talaj megválasztása elsőrendű fontossággal bír, mivel silány, természetének és igényeinek meg nem felelő helyeken termelésével foglalkozni nem érdemes. Igényei e tekintetben a középkötött talajok felé hajlanak; homokos vályog középkötött agyag, márga, nyirkos homok és ezek változatai megfelelő talajoknak mondhatók komlótermelésre.

Nagy súly fektetendő arra, hogy a komló telepítésére használandó talaj, mivel a komló 15-25 évig marad egy és ugyanazon helyen, oly módon készítsék elő a dugványok befogadására, amint ezt a komló igényessége megkívánja. Elkerülhetetlen a talajnak 50-60 centiméternyire való megrigolozása — kivéve a könnyebb homoktalajokat — s az, hogy rigolozás után a talaj kellő trágyaerőbe hozassék s a földnek termőereje ezután is egyenletesen és folytonosan fenntartassék.

Vidékenként más és más mód divik a trágyázás körül, de mindenütt a telepítés alkalmával az egész telepítendő terület megrigolozásért istállótrágyával, vagy — ami még jobb — érett komposztal. Ezen teljes trágyázást 4-5 évenként ismétlik meg, amelyen kívül még a rendszeres tövenkénti trágyázást is alkalmazzzák minden évben. Figyelembe kell venni azonban azt, hogy a tulságos nitrogéntartalom árt a komló minőségének, növeli a tobozoknak ugy számát, mint nagyságát, de rontja minőségét. A műtrágyák közül azért a nitrogéntartalmuakat óvatosan kell használni s tövenként 100-150 gramm chilisalétrom alkalmazása, megfelelő mennyiség lesz. A szuperfoszfát alkalmazása azonban nem mellőzendő, mivel a foszforsav a minőségre jótékony hatással van; ami pedig a komlónál az első és legfontosabb követelmény.

A komló helyes termelésére vonatkozó egyéb tudnivalókkal majd egy más alkalommal foglalkozunk.

Nyilt-tér*

Igen alkalmas utazásoknál.
Rövid használat után nélkülözhetetlen.
— Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva. —
Bizonyítvány kelt Bécsben, 1887. jul. 3-án.

Székely Kalodont

nélkülözhetetlen

fogtisztító szer.

A fogak tisztántartásához csupán szájjavak nem elégségesek. A foghúson mindig újlag keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csak mechanikus tisztítással kapcsolatban egy frissítően és antiszeptikus ható fogtisztító szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont“ már az összes kulturállamokban a legsikeresebb használatra bizonyult.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Üzleteladás. Egy 18 ezer korona évi forgalommal bíró vidéki, versenytárs nélküli fűszer-, vas-, talp-, fonal-, rövidáru- és vegyeskereskedés, mintegy 3000 korona értékű **beszerzési áron, készpénzért eladó.** Az üzlethelyiséghez szép nagy kert, a mezőn 5 hold szántó és kaszáló van, amely három évre 240 korona évi haszonbér mellett szerződésileg biztosított. Komoly vevők az eladó czimét a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatalában megtudhatják.

Eladó fuvó hangszerek.

A bögözi ref dalárda 9 drb fuvóhangszere 160 koronáért eladó; ajánlatokat elfogad az elnökség május 30-ig.

Eladó bor. Saját termésű királyhalmi (Csongrádvármegye) homoki fehér asztali, vörös és Siller ó-boraim kisebb és nagyobb mennyiségben kaphatók.

Értekezhető alólírott szőlőbirtokosnál Gyulán, Bekésmegye.

Rombay Zsigmond,
királyhalmi szőlőbirtokos.

Műasztalos-tanulónak két jó családból való fiút fölvesz Pál István épület- és butorműasztalos Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 40. sz.

Magyalt a legkülönbözőbb választékban, friss minőségben **ugy pompás cukrászsütemények** állandóan kaphatók: **Ernszt György cukrászatában** Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket különösen teljesít.

Eladó ház. Székelyudvarhelyt, az Eötvös-utca 8. sz. kőház, szabadulni eladó. Bővebb értesítés Kassay F. Ákos ajdonostól nyerhető.

Eladó emeletes ház. Székelyudvarhelyt, a Kossuth-utca 16. sz. ház örök áron eladó. Bővebb felvilágosítást Balassy Igazgató tulajdonos ad.

24 - 903. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint elsőfokú bíróság közhírré teszi, hogy Nagy György és neje Kovács Borbála végrehajtónak kezelt Sándorné Blájer Ágnes végrehajtást szenvedő elleni 50 korona tökéletesítés és jár. utáni végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék és kir. járásbírósa területén lévő székelyudvarhelyi 339. sz. tjkvben A + 641b és 21a. hr. sz. fekvők felépítvényéből és térhasznosításból végrehajtást szenvedő jutalékára 3867 korona kikiáltási árban az árverést elrendelte és az árverés megjelölt ingatlanok az **1903. évi május hó 16-ik napján** d. e. 9 órakor a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy adékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez hozni.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóságtól.

Székelyudvarhelyt, 1903. évi február hó 16-án.

MIHÁLY JÁNOS,
kir. törvényszéki egyes bíró.

Hölgyek részére mekülönböztetetlen Csodás, gyors hatásu

A női szépség

elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkitünőbb és legbiztosabb a vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmazó, teljesen ártalmatlan

FÖLDES-féle

MARGIT-CREME

Törvényesen védve.

Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhelyeket és az arczot fehérré, simává és üdévé varázsolja.

Ara: kis tégely 1 - kor. nagy tégely 2 - kor. Margit hölgypor 120 kor. Margit szappan 70 fill. Margit fogpép (Zahn-pasta) Margit arczvíz 1 - kor. Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN
gyógyszerész ARAD.

Kapható minden gyógyszerárban drogeriában és illatszerekkereskedésben. Főraktár Székelyudvarhelyt: Koncz Ármin és Solymossy János gyógyszerárában.

Hamisítók bíróság üldözöttnek Legjobb szépitő szer

„Nincs többé tyukszem!”

Ha tyukszemeitől meg akar szabadulni, elégséges egy kísérlet a törvényesen védett és biztosan ható —

Denzinger-féle  „VIKTÓRIA” tyukszem — kenőcsvel,

mely legrövidebb idő alatt a legkeményebb tyukszemet is eltávolítja — Ára tégelyenkint 1 korona 30 fillér. — 1 korona 50 fillér előleges beküldése mellett bérmentve szállítja a feltaláló: DENZINGER ADÁM Ujvidék, Duna utca 17. szám.

Premier Kerékpárok

leg finomabb a világ Arjegyzék Premierwerke Eger, Csehország

leg jutányosabb vásáron díjmentesen

Képes levelező-lapok

gyönyörű kivitelekben, legnagyobb választékban kaphatók **BETEGH PÁL** könyvkereskedésében Sz.-udvarhelyt.

Baros-féle

Peratin bajusznövesztő

az egyedüli szer, mely által még sűrűbb bajus is szép, csinos bajuszt és durus szakált nyernek.

Teljesen ártalmatlan.

1 adag 2 korona 50 fillér és 4 korona.

Egyedüli készítő: **BAROS GÁBOR**

Budapest, VII. kerület, Dohány-utca 1. szám.

Kozmetikai toilette cikkek gyára.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Előállítok templomi és iskolai berendezéseket.

Pártoljuk a székely műipart. Hivatkozva előbb megjelent hirdetésemre s körlevelemre, van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy 8 év óta jó hírnévnek örvendő és segédgépekkel felszerelt

MŰASZTALOS-ÜZLETEMET

1903 május hó 1-én **Székelyudvarhelyt, Arpad-utca 25. szám** alatt (a főreáliskola közelében) megnyitottam. — Előállítok mindennemű stülű műbutor-remeket, honi vagy külföldi fanemekből, hálósobák, ebédlok, irodák, üzletek stb. berendezését a leg egyszerűbbtől a legszebb mű kivitelig. Ugyazintén készítek a butorberendezésekhez tartozó mindennemű és fajta esztergályozott munkákat izlésesen. — Több éves száraz anyaggal rendelkezem s így előre is biztosíthatom a tartós munkát. Árfeltételeim bármely idegen forgalmi árjegyzéknél bebizonyíthatóan előnyösebb. S minthogy képesítesem külföldön és az ország legelső műiparosainál a fővárosban nyertem, műbutorokat rézdiszítéssel is előállítok.

2 tanuló felvétetik, iskolázott előnyben részesül.

Magamat és műasztalos-üzletemet a n. é. közönség nemes pártfogásába ajánlva, vagyok illő tisztelettel:

VIZI FLORIS műasztalos.

Esztergályozott butor berendezést és egyes butorokat készletbe is tartok.

Elvtem a pontosság, jutányos ár és a becsületes munka.

Javítást és átalakítást készítek a legteljesebb segítséggel.

A Richter-féle **LINIMENTUM CAPS. COMP.**

Horgony - Pain - Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghüléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjegygyel és a „Richter” czéjegygyessel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József, gyógyszerésznél Budapestben.**

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók. Rudolstadt.

Eredeti friss töltésben és csomagolásban kapható: Nagysolymosi **KONCZ ÁRMIN** gyógyszerárban Székelyudvarhelyt.

URANOS - KÉK

ruha-mosáshoz a legjobb kékitőszser. — Törvényesen védve. — Mosóintézetekben, háztartásokban a legkedveltebb ruhakékitő.

Olesó és felülmulhatlan!

kis üveg 24 fillér, tiszteri mosáshoz elegendő. 1 nagy üveg 1-60 K, 1/2 üveg 1 K.

Kapható mindenütt. Utánzatoktól óvakodjunk!

HOCHSINGER TESTVÉREK VEGYÉSZETI GYÁRA BUDAPEST, VI., Rózsa-utca 85.

PÉNZ

.. Olcsó pénzt ..

jelzálogra a segesvári ipar-, takaré- és előlegezési egylettől közvetít

Siegmond József

börkereskedő

... SZÉKELYUDVARHELYT ...

PÉNZ

Jorgó János óras, gyári raktár: Bécs, III/4. Rennweg Nr. 75/B.



Levelezőlap elegendő, hogy gardagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olcsó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, rászédés teljesen kizárva. — **Órajavitási műhely.** — Mindennemű zsebóra új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt, vagy javított óráért kezességet vállalok. — Kivonat a nagy árjegyzékből: 7787 sz. legolcsóbb, legjobb strapaczióra, nickelokban 36 órai járással 2 frt 50 kr. 8039 sz. valódi ezüst páncélláncz 15 gr. 1 frt. 7858 sz. ezüst remontoir, duplafedeli 5 frt. 7989 sz. Ingaóra ütőművel, 2 súlylyal 11 frt 50 kr. 7929 sz. Jó ébresztő óra 1 frt 20 kr. Szíveskedjék nevemre és házszámomra 75/B. pontosan figyelni.

Ne vegyen **CZIMBALMOT** vagy **HARMONIUMOT** míg



REMENYI MIHÁLY mű-hangszerész — legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről, Király utca 44/I szám.

Rum, congnac, silvorum,

likörök, likörkrémek stb. az általam készített vegytiszta esszenciák és kompozíciókkal házilag egy nyolczad, sőt egynegyed részben olcsóbban állíthatók elő, mint készen vett árak. — Árjegyzék és használati utasítás ingyen és bérmentve. **Beros Gábor** Budapest, VII. Dohány-utca 1. sz. ... Esszenciák és kompozíciók gyára. ...

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész **BALZSAMA**

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.



Altein echter Balsam aus der ... A. Thierry in Pragrad bei Rohitsch-Sauerbrunn

E balsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégebb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szaggasztásokat a testben. 5. Szelíden mozditja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröthadások s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a szájnak s a gomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott tagokra rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszűnteti a fejfájást, zugást, szaggasztást, közsvényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kártyákban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel Szétküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi **Centifolia-kenőcs**

használatánál, rendkívül jó hatása, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifólium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-évesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgüles, a lábnak járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítási kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások evésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: **Thierry (Adolf) Limited** gyógytára az „**Orangyal Pregradában**, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak, legalább az orvos érkezéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatáskülsőlyeget pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készletben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

Thierry Adolf „Orangyal-gyógytár” Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn

mellett. Központi raktár Budapest Török F. gyógytárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógytárban és Bécsben Hradi L. gyógytárban.



RÉPÁTI VIZ hazánk legkitűnőbb ásványvize, ujonnan érkezett friss tavaszi töltés

HAÁB és HEITZ és GÁL JÁNOS UTÓDA

főraktárában **SZÉKELYUDVARHELYT**

NAGYON MÉRSÉKELT ÁRBAN KAPHATÓ.

Dr Purjesz Zsigmond professzor a következőképpen nyilatkozik:

Bizonyitom, hogy a Répáti-savanyuvizet a nyakbáryák hurutos bántalmái ellen ismételtén jó sikerrel alkalmaztam.

Dr Lengyel Béla m. kir. egyetemi tanár szakvéleménye a következő:

A K.-Impér Répáti-savanyuviz a jók között is a legjobbak közé tartozik, nemcsak mint élvezeti ital kitűnő, hanem mint gyógyító ital is megbecsülhetetlen, stb. stb. Emésztési és vizeleti nehézségeknél, gyomor- és vesebajoknál, gyuladással, hólyag- és közsvényes bántalmak ellen stb. stb. fölülmulhatlan.

Kapható továbbá minden előkelőbb vendéglőben.